

V. Priskonkurrencer.

Til Besvarelse af de for Aaret 1887—88 udsatte 13 Prisopgaver*) indkom i Aaret 1888—89 en og tyve Afhandlinger, nemlig sex theologiske, tre retsvidenskabelige, to statsvidenskabelige, en lægevidenskabelig, to filosofiske, tre historiske, en østerlandsk-filologisk, en engelsk-filologisk og to kemiske. Af disse Afhandlinger fandtes tre af de theologiske**), to af de retsvidenskabelige***), den ene af de statsvidenskabelige, den lægevidenskabelige, den ene af de filosofiske, en af de historiske, den østerlandsk-filologiske, den engelsk-filologiske og den ene af de kemiske værdige til Prisen. To af de theologiske, den ene af de statsvidenskabelige, den ene af de filosofiske og en af de historiske Afhandlinger tilkendtes der Akcessit. Forfatterne fandtes at være:

Af de prisbelønnede Afhandlinger:

Cand. theol. J. P. Bang af den 1ste	}	theologiske,
Cand. theol. John F. L. Klingemann, af den 2den		
Cand. theol. Nikolaj Andreas Larsen, af den 3die		
Cand. juris Erland Tybjerg, af den 1ste	}	retsvidenskabelige.
Cand. juris Alexander Kraft, af den 2den		
Direktør ved Nye danske Brandforsikringsselskab, Grosse- rer, Cand. phil. Ludvig E. Bramsen	}	af den statsviden- skabelige,
Reservemedicus ved Frederiks Hospital, Cand. med. & chir. Frederik J. H. Lützhøft		
Cand. theol. Søren Hansen, af den filosofiske,		
Cand. mag. Christian Villas Christensen, af den historiske,		
Cand. mag. Dines Andersen, af den østerlandsk-filologiske,		
Cand. mag. Jón Stefánsson, af den engelsk-filologiske og		
Stud. mag. S. P. L. Sørensen, af den kemiske.		

Af de Akcessit tilkendte Afhandlinger:

Stud. theol. C. A. Skovgaard Petersen, af den 4de	}	theologiske,
Cand. theol. Nicolai Christian Stage, af den 5te		
Cand. mag. J. Birger Hansted, af den statsvidenskabelige,		
Stud. juris V. J. Madsen (-Mygdal), af den filosofiske og		
Cand. philol. Svend Lembcke af den historiske.		

Vedkommende Censurers Bedømmelse af de indleverede Afhandlinger lyde saaledes:

I. De theologiske Afhandlinger. Som Besvarelse af den theologiske Prisopgave for 1887—88: »At undersøge Forholdet mellem Kants Lære om det radikale Onde og den kirkelige Lære om Arvesynden« er der indkommet 5 Afhandlinger foruden et Manuskript, der saavel fra Formens som fra Indholdets Side udelukker sig selv fra at komme i nogensomhelst Betragtning.

Afhandlingen, der bærer Joh. 3, 6 som Motto, er et flittigt, kundskabsrigt og dygtigt Arbejde. Forfatteren behandler Æmnet med methodisk Sikkerhed og

*) Univ. Aarb. for 1887—88 S. 442—43.

**) Under 25de Marts 1889 tillod Kirke- og Undervisningsministeriet, at der meddeltes alle tre Afhandlinger Prisedaillen, jfr. foran. S. 718.

***) Under 26de Marts 1889 tillod Kirke- og Undervisningsministeriet, at der meddeltes begge Afhandlinger Prisedaillen, jfr. foran. S. 718.

i en klar Fremstilling, ligesom han ogsaa i et betydeligt Omfang benytter den herhenhørende Literatur. Ganske vist udmærker Arbejdet sig ikke ved Selvstændighed, og i flere Henseender savnes der et friere Blik baade paa Kant og paa Kirkelæren, hvortil kommer en vis Bredde i Behandlingen, som har til Følge, at der medoptages Adskilligt, som egentlig ligger udenfor den stillede Opgave. Men de fremhævede Fortrin ere saa overvejende, at Forfatteren utvivlsomt fortjener Prisen.

Afhandlingen med Motto: »To Ting fylde mit Sind med stedse ny og tiltagende Beundring og Ærefrygt, jo oftere og mere vedholdende Tanken sysler dermed: Stjernehimlen over mig og Moralloven i mit Indre« vidner baade om Soliditet og Dygtighed. Forfatteren viser godt Kjendskab til Kants Skrifter og den Kant'ske Filosofi, og hans Domme over denne ere baade skarpsindige og træffende. Men han har tillige af dette sit Kjendskab til Kant ladet sig forlede til at omforme Spørgsmaalet, saa at Fremstillingen af den første Del af Opgaven, hvor der vidtløftig gjøres Rede for hele Kants System, er kommen til at indtage en altfor uforholdsmæssig Plads, medens den kirkelige Lære, særlig i dens indre organiske Sammenhæng, er kommen meget til kort. Da imidlertid det Væsentlige i Kirkelæren er medtaget i Sammenligningen, og da hele Arbejdet er udført med Omhu og videnskabelig Methode, kunne vi ikke Andet end anerkjende Afhandlingen som værdig til den udsatte Pris.

Den med Motto fra Rom. 7, 14 betegnede Afhandling lider af meget store formelle Mangler. Forfatteren fører uden Indledning eller Forberedelse Læseren hovedkulds ind i Kirkelæren og giver en temmelig uklar Udvikling af denne, idet han ikke fremstiller den objektivi, men idelig blander sine egne, undertiden barokke Tanker ind deri. Ogsaa Øvergangen til Kant foretages uden Forberedelse; men fra omtrent Midten af Afhandlingen foregaaer der en mærkelig Forandring. Istedendfor den tidligere Usikkerhed indtræder der Orden, Klarhed og Sikkerhed, og trods enkelte formelle Mangler frembyder der sig her en dybsindig og skarp principiel Udvikling af Problemet. Forfatteren viser paa det filosofiske Omraade en større Begavelse og Selvstændighed, et videre og friere Blik, end nogen af de andre Konkurrerende. Vi have derfor ment at burde tilkjende ham Prisen.

I Afhandlingen med Motto: »Peccatum hereditarium etc.« findes der umiskjendelige Vidnesbyrd om selvstændig og dygtig Tænkning, Skarpsindighed og Evne til at finde det træffende Udtryk; men da Forfatterens Tænkeevne altfor meget har givet sig Udtryk i abstrakt Dialektik og formalistisk skruede Undersøgelser, og Afhandlingen særlig i Begyndelsen gjør Indtryk af noget Umodent og Ufærdigt, kunne vi ikke tilkjende den Universitetets Guldmedaille, men vi anse den derimod paa Grund af dens mange gode Egenskaber, som træde klarere og klarere frem i den sidste Del, for utvivlsomt værdig til Akcessit.

Den med Motto: »Vitiis sine nemo nascitur« indgivne Afhandling er baade klar i sin Fremstilling, sund og rigtig i sin Tankegang, og enkelte Partier, som Behandlingen af Julius Müller, ere udførte med megen Dygtighed og virkelig Selvstændighed. Da der imidlertid hersker en vis Umodenhed i Behandlingen saavel af Kants som af Kirkens Lære, da der mangler Overblik og ikke trænges dybt nok ned i selve Spørgsmaalet, ligesom Forfatteren kun i ringe Grad benytter den herhenhørende Literatur, mene vi ikke at turde gaa videre end til at tilkjende Forfatteren Akcessit

Kjøbenhavn den 30te Januar 1889.

H. Scharling.

P. Madsen.

Frederik Nielsen.

Fr. Buhl.

L. W. Schat Petersen.

II. De retsvidenskabelige Afhandlinger. Til Besvarelse af den i Aaret 1887 udsatte Prisopgave i Retsvidenskaben: »Der ønskes en Fremstilling af Presseforbrydelserne og deres strafferetlige Behandling efter nordisk Ret og de vigtigste fremmede Lovgivninger«, er der til Fakultetet indkommet 3 Afhandlinger.

Den ene Afhandling har til Motto følgende Citat af Ørsted: »Forsøg til en rigtig Fortolkning af Trykkefrihedsforordningen af 27de Septbr. 1799 S. 4: Æmnet ligger dog i den lavere Tænkningens Sphære, der ikke udkræver udmærkede

Sjælsevner, hvilke falde i saa Faas Lod, men staaer aaben for Enhver, der besidder sund Fornuft og med upartisk og redelig Iver har grandsket derover, efterat have bemægtiget sig de Grundsætninger, hvorfra denne Grandskning bør gaa ud«.

Forfatteren har delt sin Afhandling i to Dele, af hvilke den første (S. 1—138) giver en almindelig Udvikling af Presseforbrydelsernes Begreb og Arter, deres Forhold til almindelige Forbrydelser og deres strafferetlige Ejendommeligheder, den anden (S. 139—531) gennemgaaer de positive Presselovgivninger i Danmark, Norge, Sverige, Tydskland, Frankrig og England. Denne Ordning tilfredsstiller vel kun for det første Afsnits Vedkommende fuldt den sammenlignende Retsvidenskabs systematiske Krav; men det maa ikke destomindre siges, at alle de Hovedspørgsmaal, som Opgaven frembyder, ere blevne fremdragne skarpt og gjorde til Gjenstand for Undersøgelse. Der kan i Henseende til Omfanget af, hvad Forfatteren har medtaget, væsentlig kun paaankes, at den belgiske Presselovgivning, hvis Ansvarlighedssystem har havt saa mange Efterlignere, og som derfor, videnskabelig set, maa henregnes til de »vigtigste« fremmede Lovgivninger, ikke har faaet en selvstændig Behandling, og i Henseende til det Materiale, Forfatteren har benyttet, at nogle Værker, der ifølge deres Betydning og den Opsigt, de have vakt, burde medtages i Diskussionen, synes at være undgaaede hans Opmærksomhed. — Selve Undersøgelsen af de Spørgsmaal, som i hver af Afhandlingens to Afsnit foreligge til Besvarelse, er gennemført paa meget anerkjendelsesværdig Maade. Om end Undersøgelserne i det første Afsnit paa flere Punkter kunde have været dybere gaaende og derved have ført nærmere til endelig Løsning af Spørgsmaal, som trods den rige Literatur ikke kunne erkjendes hidtil at være udtømmende behandlede, og om der end kan rejses Indvendinger mod flere af Forfatterens Resultater, maa det dog i det Hele om dette Afsnit af Afhandlingen siges, at det yder meget videnskabeligt Værdifuldt og Selvstændigt, der tilmed er ført frem i en livlig og tiltalende Form. Særlig fortjener Anerkjendelse Forfatterens Undersøgelse dels af Presseforbrydelsernes Begreb, der turde nærme sig det Rigtige mere end nogen hidtil fremkommen Bestemmelse, dels af Æmnets egentlige Hovedpunkt, Ansvarlighedssystemet. Med Hensyn til Behandlingen af de enkelte positive Lovgivninger skal det fremhæves, at Forfatteren ikke blot har lagt Evne for Dagen til forstaaende Tilegnelse af fremmede Love og fremmed Literatur, men ogsaa har formaet at hæve sig til en selvstændig Prøvelse og Kritik, der ofte er af Værd, om end ikke altid den Varsomhed er iagttagen, som paa saadanne fremmede Omraader naturlig er paabudt, og om end derfor en Revision af endel Undersøgelser i dette Afsnit vilde være nødvendig, førend Behandlingen kunde anses for fuldt videnskabelig tilfredsstillende. Ved forskellige historiske og statistiske Meddelelser have vi savnet Kildeangivelser.

Ifølge det videnskabelige Værd, vi efter det Anførte tillægge denne Afhandling, anse vi den for værdig til Prisen.

Den anden Afhandling har til Motto: »La liberté engendre la responsabilité« (Agnel). Forfatteren indleder sin Fremstilling med to Kapitler af historisk Indhold, nemlig om Censurperioden i Europa og Censurperioden i Danmark (S. 1—95). I det derpaa følgende Kapitel (S. 96—121) behandles »Presseforbrydelsernes objektive Grundlag«; i Kapitlerne 4—9 gennemgaaes efter hverandre Lovgivningerne om Pressen i Danmark, Norge, Sverige, Tydskland, Frankrig og England (S. 122—401), og der slutes med et Kapitel (S. 402—455), i hvilket Spørgsmaalet om det Berettigede i Presseforbrydelsernes Særstilling drøftes.

I langt mindre Grad end den foran omtalte Afhandling tilfredsstiller denne de systematiske Krav, Opgaven stiller. Den historiske Indledning, der vel meget røber Paavirkning af ensidig farvede Fremstillinger, er bleven altfor bred i Forhold til dens Betydning for Opgaven, tilmed da Forfatteren ikke har formaet at drage det Udbytte til Belysning af de moderne Presselovgivingers Grundsætninger, som en historisk Udsigt over Censurperioden i og for sig var istand til at yde. Af de Hovedspørgsmaal, som Opgaven indeholder, ere kun nogle faa behandlede samlet (i det 3die og det 10de Kapitel). Den vigtigste Del af Undersøgelserne medtages under Behandlingen af de enkelte Staters Lovgivninger,

men derved gaaer man noget glip af det Udbytte, som Sammenligningen skulde og kunde give, saaledes f. Ex. med Hensyn til Hovedpunktet: Ansvarlighedssystemet. Naar ikke destomindre Afhandlingens videnskabelige Værd ikke kan anslaaes ringe, skyldes dette væsentlig den særdeles grundig og omhyggelig udførte Behandling af de enkelte Staters Lovgivning, i hvilken dog — ligesom i den foran omtalte Afhandling — en særlig Behandling af den belgiske Presse-lovgivning savnes. I de herhenhørende Kapitler, der hver for sig have en monografisk Karakter, ere alle Æmnets Spørgsmaal fremdragne, belyste paa Grundlag af et omfattende Kjendskab til Love og Literatur, og drøftede paa udtømmende og forstandig Maade, skjønt det af og til synes, at Forfatteren ikke ganske er Herre over de juridiske Forudsætninger, der kun middelbart gribe ind i Æmnet. Hvad der i disse Afhandlingens Hovedpartier er ydet, er saa meget, at det giver den Krav paa Anerkjendelse som et fortjenstfuldt videnskabeligt Arbejde, ved hvilket man kun kan beklage, at Sprogets Behandling har saa mange Mangler, at Tilegnelsen bliver besværlig. Fakultetet har ingen Tvivl om, at ogsaa denne Afhandling er værdig til Prisen.

Sammenlignes de to omtalte Afhandlinger, har den førstnævnte Afhandling Fortrin i større videnskabelig Originalitet, en bedre Forstaaelse af Opgavens systematiske Krav og en klarere og livligere Behandling af Spørgsmaalene, og den maatte foretrækkes, hvis et Valg var nødvendigt. Men da vi ogsaa anse den anden Afhandling værdig til Prisbelønning, og den paa sin Side udmærker sig ved et mere omfattende Arbejde og en mere udtømmende Behandling af adskillige Spørgsmaal, have vi fundet, at der var Grund til at andrage om Bemyndigelse til at tildele begge Afhandlingens Forfattere den akademiske Prisbelønning.

Den tredje Afhandling har til Motto: *Tenax propositi*. Den indeholder et med umiskjendelig Flid og i paaskjønnelsesværdig Fuldstændighed samlet Materiale til Behandling af Presselovgivningen i Danmark, Sverige, Norge, Tydskland, Østerrig, England, Frankrig, Belgien og Holland. Men Forfatteren er ikke naaet videre end til dette Forarbejde. Han har ikke gjort noget Forsøg paa egentlig Besvarelse af Opgaven ved videnskabelig Behandling af det indsamlede Materiale. Der kan derfor ikke tilkjende Afhandlingen nogen Belønning.

Kjøbenhavn den 25de Marts 1889.

Goos. H. Matzen. Deuntzer.
Jul. Lassen. Carl Torp.

III. De statsvidenskabelige Afhandlinger. Til Besvarelse af den for Aaret 1887—88 stillede Opgave: »En Fremstilling og Vurdering af den forskjellige Maade, hvorpaa man i England og Tydskland ad Lovgivningens Vej har søgt at gribe ind i og ordne Arbejderforholdene» er der indkommet to Afhandlinger.

Den ene af disse Afhandlinger med Motto: »*Salus populi, suprema lex*» indeholder for Englands Vedkommende en ret udførlig Fremstilling af Lovgivningen i dens Sammenhæng med den sociale og økonomiske Udvikling. Denne Fremstilling er vel ikke korrekt i alle Enkeltheder og savner den Ligelighed, som er betinget af et fuldstændigt Herredømme over Stoffet; men den har dog saa gode Egenskaber og skildrer navnlig den stedfundne Udvikling Skridt for Skridt saa vel, at vi ikke vilde have taget i Betænkning at tilkjende Forfatteren den akademiske Pris, hvis han havde behandlet den tydske Lovgivning ligesaa indgaaende som den engelske. Dertil har han imidlertid savnet Tid; Fremstillingen er for denne Del af Opgaven meget kortfattet, og han har navnlig ladet Spørgsmaalet om Arbejderforsikring saa godt som fuldstændig ligge. Vi kunne derfor kun tilkjende Arbejdet et Akcessit.

Forfatteren af den anden Afhandling med Motto: »*Per aliena ad nostra*» har med stor Flid og Grundighed sat sig ind i det omfattende og paa mange Punkter indviklede Stof. Han har øjensynlig udarbejdet Afhandlingen med den Tanke, at den kunde benyttes som Haandbog i de to Landes sociale Lovgivning, hvortil den vistnok ogsaa vilde egne sig; men den Plan, Forfatteren i dette Øjemed har lagt for sin Undersøgelse, har afledet hans Opmærksomhed noget fra den Side af Opgaven: paa Grundlag af det foreliggende Stof at vurdere de

forskjellige Principer, som have gjort sig gjældende, og se dem i Belysning af den hele sociale og økonomiske Udvikling, hvad der ogsaa noget stiller den udenfor den Maalestok, som bør anlægges overfor en akademisk Prisaafhandling. Idet han tillige, af Frygt for ikke at synes original, har søgt at gjøre sig uafhængig af andre foreliggende Fremstillinger af enkelte til Opgaven hørende Æmner, er han paa sine Steder kommen ind paa en noget trættende Opregning af Enkeltheder, ligesom Stoffets Mængde har hindret ham i at skjænke Formen nogen synderlig Opmærksomhed.

Disse Mangler ved Afhandlingen kunne dog ikke veje op imod dens Fortrin, hvorfor vi anse den for værdig til at modtage Prisen.

Kjøbenhavn den 23de Marts 1889.

Will. Scharling.

Falbe-Hansen.

H. Westergaard.

IV. Den lægevidenskabelige Afhandling. Som Besvarelse af Opgaven: »Prognosen og Indikationen for sectio cæsarea i Fortid og Nutid med særligt Hensyn til Valget mellem det egentlige Kejsersnit og Porros Operation» er der indkommet en Afhandling med Motto: *L'art des accouchemens est aussi noble par son sujet, qu'utile par sa fin, il est le seul etc.* (Levret).

Forfatteren til denne, i det hele, fortjenstlige Afhandling begynder en historisk Fremstilling af Kejsersnittets Udvikling indtil det Tidspunkt, da den Porroske Operation indledede en Revolution i Læren om Kejsersnittet. Dette Afsnit omfatter den første Trediedel af Afhandlingen og er, i historisk Henseende, vistnok bredere anlagt, end det behøvedes efter Opgavens Ordlyd. Da Forfatteren imidlertid gennem sine Studier har faaet Anledning til at hævde en berettiget Plads i Kejsersnittets Historie for ældre, forglemte eller oversete, Arbejder, kan man ikke i og for sig beklage sig over Vidtløftighed paa dette Punkt, især da de andre Sider af Spørgsmaalet ere fyldestgjørende behandlede. Der gives nemlig samtidig en klar og udtømmende Behandling af Indikationerne for Operationen, saaledes som de have formet sig i dette Tidsafsnit i de forskjellige Perioder og i de forskjellige Lande. Der tages desuden nødvendigt Hensyn til de andre vikarierende Operationers Udvikling, og endelig har Forfatteren efter sine kritiske Studier malet et nogenlunde paalideligt Billede af Operationens Prognose i det nævnte Tidsrum.

I den anden, midterste Trediedel af Afhandlingen behandler han den epokegjørende Optræden af den Porroske Operation, som tvang Modstanderne af denne til, gennem Forsøg og Kritik, at forbedre det egentlige Kejsersnits Teknik, saaledes at det i prognostisk Henseende kunde tage Kampen op med den nye Rival. Forfatteren har løst denne Opgave tilfredsstillende; Fremstillingen er baade klar og fyldig og i historisk Henseende nøjagtig, og hans Omdømme om de to Methoders forskjellige Betydning for Prognosen er bygget paa en temmelig fuldstændig Statistik af Tilfældene, offentliggjorte ved Afhandlingens Forfattelse.

Den sidste Trediedel af Afhandlingen er svagest behandlet, hvad Forfatteren forøvrigt er sig bevidst, og som berettiget Motiv fremfører han Afhandlingens store Omfang. I dette Afsnit omtaler Forfatteren Indikationerne for de to rivaliserende Operationer, og han har her løst sin Opgave heldigt; men naar han, som Appendix dertil, knytter Bemærkninger om Prognosen for andre operative Indgreb, som kunne blive nødvendige ved mekanisk Misforhold under Fødselen, saa har han dels nødvendiggjort en Del trættende Gjentagelser i prognostisk Retning, dels har han ikke tilstrækkelig forstaaet at give denne Side af Spørgsmaalet den rette Begrænsning. Forfatteren har kun valgt et Par af de ved mekanisk Misforhold nødvendige Operationer og afvejet deres Prognose til Sammenligning med Prognosen for Kejsersnittet ved de forskjellige obstetriciske Skoler. Da imidlertid Behandlingen af det mekaniske Misforhold under Fødselen er meget forskjellig — nogle Steder overlades meget til Naturkraften, andre forsøges hyppig skaaensomme operative Indgreb, atter andre Fødselshjælpere ofre tidlig Barnet, medens endelig enkelte gribe hyppig og tidlig til Kejsersnittet — kan Spørgsmaalet slet ikke løses paa en saadan Optælling af et Par Operationer og deres Udfald forskjellige Steder. Et fyldestgjørende statistisk Bevis kan kun tilvejebringes, naar man til Udgangspunkt for sine Undersøgelser tager alle Tilfælde af mekanisk Misforhold med Udfaldet for Moder og Barn. Denne Fejl

gjøre de fleste Forfattere sig imidlertid skyldige i, og det vilde have været uoverkommelig for ham med den givne Tidsfrist at behandle Opgaven i et saadant Omfang. De Forsøg, han for et Par Operationers Vedkommende har gjort med at benytte Materiale fra Kjøbenhavns Fødselsstiftelse, have ikke bragt og kunde heller ikke bringe noget fyldestgjørende statistisk Bevis tilveje i prognostisk Henseende; thi dels er Materialet temmelig lille, dels er det fordelt over et saa langt Tidsrum, at Antiseptikens Indflydelse har gjort sig gjældende med forskjellig Styrke.

Vi have nu udtalt vor Mening om den mindre tilfredsstillende Behandling af dette sidste Afsnit af Afhandlingen, men da vi tillægge den nævnte Mangel mindre Vægt, navnlig fordi Forfatteren har optaget til Behandling en Side af Sagen, som i det givne Omfang ikke laa i Spørgsmaalet, maa vi udtale en særdeles gunstig Dom om Afhandlingen i dens Helhed. Den har kostet megen Flid, viser overalt Modenhed og vidner om klar Fremstillingsevne, og vi anse derfor Forfatteren værdig til at erholde Universitetets Guldmedaille.

Kjøbenhavn den 25de Marts 1889.

Saxtorph.

Stadfeldt.

V. De filosofiske Afhandlinger. Som Besvarelser af den filosofiske Prisopgave er der indkommet to Afhandlinger. Den ene med Mottoet: »Zum Philosophiren (ist erforderlich) . . . dass man alles das, was sich von selbst versteht, sich zum deutlichen Bewusstsein bringe, um es als Problem aufzufassen. Schopenhauer« vidner om et i det Hele dygtigt Kjendskab til den filosofiske Literatur, der omhandler det opstillede Spørgsmaal. Forfatteren gennemgaaer og kritiserer de vigtigste Forfattere, som have udtalt sig om Sagen, og vel er hans Kritik navnlig for flere ældre Forfatters Vedkommende ofte noget uretfærdig og vidnende om en vel stor Utaalmodighed; men den indeholder samtidig mange træffende og skarpsindige Bemærkninger. Mod hans egen Behandling af selve Spørgsmaalet kan der gjøres den Anke, at han ikke tilstrækkelig har indset dets store erkjendelsestheoretiske Betydning bl. A. med Hensyn til Bestemmelsen af Erkjendelsens Grænser og Fastsættelsen af Forholdet mellem Viden og Trø. Han betragter det for meget blot som et Kuriosum og burde have lagt sig sit eget Motto noget mere paa Hjerte. Men trods dette vidner den hele Afhandling dog om en saa stor Selvstændighed og Dygtighed til at behandle filosofiske Spørgsmaal, at vi ikke tage i Betænkning at tilkjende Forfatteren den udsatte Pris.

Den anden Afhandling med Mottoet: »Metaphysik contra sund Fornuft« gaaer kun meget flygtig ind paa en Kritik af, hvad der i Literaturen foreligger om Spørgsmaalet, og fyldestgjør saaledes allerede af den Grund ikke Opgavens Fordring. Forfatterens selvstændige Behandling af Spørgsmaalet viser endvidere, at han kun i ringe Grad har havt Øje for den erkjendelsestheoretiske Side af Sagen, hvorved Spørgsmaalet faaer sin egentlige Betydning. Den Løsning, han selv søger at give, lader en Del tilbage at ønske i Retning af Klarhed og Bestemthed og vinder ikke ved, at den paa en tvungen Maade søges identificeret baade med den naturlige Bevidstheds og med Naturvidenskabens Opfattelse. Men rober Afhandlingen saaledes i det Hele en vis Umodenhed, der bl. A. ogsaa giver sig Udslag i Forfatterens stundum vel store Selvillid og Overlegenhed overfor alle andre Opfattelser end hans egen, saa vidner den paa den anden Side dog om saa megen Flid og Anlæg til selvstændig Tænksomhed, at vi mene at kunne tilkjende Forfatteren et Akcessit.

Kjøbenhavn den 14de Marts 1889.

H. Høffding.

K. Kroman

VI. De historiske Afhandlinger. Som Besvarelser af Universitetets historiske Prisopgave for 1887—88 »Danmarks Forhold til Sverige fra Freden i Knærød til Sveriges Deltagelse i Trediveaarskrigen« er der indkommet tre Afhandlinger.

Forfatteren til den første af disse med Motto: »Al Strid og Uenighed mellem Fyrster stammer dog til syvende og sidst fra Fyrsternes egen Forføngelighed« (Kristian III) har flittig benyttet Gehejmearkivets Aktstykker vedrørende dette Spørgsmaal og ligeledes de mest bekendte trykte Kilder, men viser iøvrigt

ikke særlig Opfindsomhed i Retning af at opsøge mere fjærntliggende Oplysninger. Der raader i det Hele en vis Overfladiskhed i hans Studier, idet han til Ex. alfor lidt har sat sig ind i den diplomatiske Korrespondance i Sammenligning med Kongernes personlige Brevvexling, og samtidig med at han lægger Vægt paa at rette Fejl hos Slange, overser han Urigtigheder og forbigaaer tvivlsomme Spørgsmaal i nyere Kilder. Hans Domme henkastes med stor Sikkerhed, men vidne ikke om tilstrækkelig Indtrængen i Spørgsmaalet og ere jævnlige ensidige. Sproget er skjødesløst og det svenske Sprog stundum misforstaaet; ikke heller har Fremstillingen tilstrækkelig videnskabelig Værdighed. Uagtet vi indrømme, at Forfatteren har anvendt en Del Flid paa sit Arbejde, tro vi dog, at Afhandlingen frembyder saa store Mangler, at den ikke kan komme i Betragtning til nogen Belønning.

Den anden Besvarelse med Motto af Ludvig Holberg: »Fra den Tid begynder en fatal Periodus i den Danske Historie« er derimod et dygtigt Arbejde. Forfatteren har vel vidst at samle Fremstillingen omkring Hovedpunkterne og forstaaet at fremhæve de almindelig-europæiske politiske Forhold og deres Indflydelse, han benytter Kilderne med varsom Kritik og med godt Skjøn, han karakteriserer i det Hele de optrædende Statsmænd og Politikere paa en forstandig Maade, ligesom Fremstillingen er vel afrundet og tiltalende. Om end Forfatteren ikke er naaet til mærkelige nye Resultater eller Oplysninger, er Afhandlingen dog en saa tilfredsstillende Besvarelse af den stillede Opgave, at den fortjener at erholde Guldmedaillen.

Forfatteren af det tredje Arbejde med Motto »Non agitur de religione, sed de regione« har med stor Flid benyttet det i Gehejmearkivet bevarede skriftlige Materiale og er paa flere Steder naaet til Oplysninger, som ere undgaaede Forfatteren af den sidst omtalte Afhandling, ligesom han har set sig godt om i Udlandets Literatur. I det Hele har han vidst at fremdrage mange Punkter til Behandling; men han har ikke evnet at beherske sit Stof og ikke samlet Resultatet til klart Overblik med fast Standpunkt for Betragtningen. Skjønt vi erkjende, at Afhandlingen vidner om Dygtighed, mene vi dog, at den paa Grund af de nævnte Mangler ikke vil kunne belønnes med Guldmedaillen, hvorimod den fortjener at nævnes med Anerkjendelse. Vi indstille derfor Forfatteren til at erholde Akcessit.

Kjøbenhavn, den 11te Marts 1889.

E. Holm.

Johannes Steenstrup.

Kr. Erslev.

VII. Den østerlandsk-filologiske Afhandling. Som Besvarelse af Prisspørgsmaalet i orientalsk Filologi: »Brugen af de sanskritiske Participier, saaledes som den fremtræder i Pañcatantra og Hitopadeça« er der indkommet en Afhandling med Motto: »Dīghā jāgarato rattī, dīgham santassa yojanañ«. Denne er et omhyggeligt og smukt udført Arbejde, der vidner om, at Forfatteren med stor Flid og Nøjagtighed har gennemgaaet de to opgivne Værker. Brugen af Participierne i disse er klart fremstillet og oplyst ved passende Exempler, der ere ledsagede af gode Oversættelser. Ved de statistiske Opgjørelser, som ligge til Grund for de Resultater, hvortil Forfatteren er kommen, faaer Afhandlingen tillige blivende Værd. Vistnok er der Steder, hvor Texten er misforstaaet, og der mangler vel ogsaa lidt hist og her, ligesom der tillige har indsneget sig enkelte Unejagtigheder og Skjødesløsheder; men herpaa kan man ikke lægge megen Vægt, naar det i det Hele taget maa indrømmes, at Forfatteren har lagt god Iagttagelses-Evne og sundt Raisonnement for Dagen, at Resultatet af hans Undersøgelser er korrekt, og at Afhandlingen i sin Helhed vidner om videnskabelig Sans. Vi tilkjende den derfor Universitetets Guldmedaille.

Kjøbenhavn i Marts 1889.

V. Fausbøll.

Vilh. Thomsen.

VIII. Den engelsk-filologiske Afhandling. Som Besvarelse af den engelsk-filologiske Opgave: Der ønskes en detailleret Fremstilling af Hovedtrækkene i Dialektforskjellen mellem de to vigtigste Textgrupper (den ældre og den yngre) i Forshall og Maddens Udgaave af Wycliffes Bibel (Oxford 1850, 4 voll. 4°), er der indkommet en Afhandling med Motto: »If the great

reformer himself were now to be restored to life he would probably be able to read our common Bible from beginning to end, without having to ask the explanation of a single passage. Marsch, *The Origin and History of the English Language*.

Denne Afhandling er meget kort: Forfatteren siger, at Arbejdet har kostet ham megen Tid, men at en stor Del af hans Optegnelser ikke er taget med, idet han i Betragtning af det overvældende Materiale, der stod til Raadighed, kun har holdt sig til det Vigtigste, og at det paa denne Maade er lykkedes ham at indskrænke Afhandlingen til dens nuværende Omfang. Det maa anerkjendes, at Forfatterens Hovedresultat er rigtigt, og at det ikke vilde være blevet væsentlig forandret, om han havde optaget et større Materiale. En Hensyntagen til de nulevende engelske Dialekter kunde paa sine Steder have været nyttig. I Indledningen leverer han ved en slaaende rigtig Slutning et værdifuldt Bidrag til Kjendskabet af Wyclifs Liv, som er af Vigtighed til Forklaringen af hans Dialekt. Skjønt Forfatteren ikke sjælden behandler grundforskjellige Ting under Et og ogsaa hist og her ellers begaaer en mindre Forseelse imod den historiske Opfattelse, have vi dog, da han giver, hvad der var forlangt, en detailleret Fremstilling af Hovedtrækkene af de to Texters Forskjelligheder, ment at kunne indstille ham til at modtage den udsatte Pris.

Kjøbenhavn den 2den Marts 1889.
George Stephens. H. Møller.

IX. De kemiske Afhandlinger. Som Besvarelse af Universitetets kemiske Prisopgave for 1887—88 er der indsendt to Afhandlinger.

Den ene af disse med Motto: »Veritas« er kun 15 Sider stor. Det følger allerede heraf, at den kun kan være ganske skizzeret, og dette er ogsaa Tilfældet baade i formel og reel Henseende. Om end flere af Opgavens Momenter ere ret overskuelig frømdragne, mangler der dog saa Meget og saa Væsentligt, at der ikke kan være Tale om at tilkjende denne Afhandling nogen Pris.

Den anden af de indsendte Afhandlinger med et Motto af Lothar Meyer: »Wie weit man eine solche Formel auflösen oder zusammenziehen will, ist beim jetzigen Stande der Dinge eine reine Zweckmässigkeitsfrage und kann nicht mehr, wie früher, Gegenstand wissenschaftlicher Discussion sein« — er derimod et meget udførligt Arbejde paa 265 Sider. Dette betydelige Omfang er dog for endel en Følge af, at Forfatteren har taget Mangt og Meget med, som han selv har fundet nyt og interessant i Kemiens Udviklingshistorie, men som kun staaer i løsere Forbindelse med det foreliggende Spørgsmaal, saaledes hele det første Afsnit, den store Strid om Klorets elementære Natur. Momenter af denne have ganske vist væsentlig Betydning for Opgaven, men en detailleret Fremstilling af hele Striden var ganske overflødig. Lignende Bemærkninger kunde gjøres til hans udførlige Omtale af de organiske Stoffers Analyse, af Substitutionstheorien, af Laurents Kjærnetheori, af Typetheorierne og Valenstheorien. Alle disse Ting have deres store Betydning for Radikalbegrebets Udvikling og Indflydelse i den theoretiske Kemi, men derfor var det ikke nødvendigt her at skrive deres Historie. Vistnok maa det indrømmes, at Forfatteren herigjennem paa mange Maader har faaet Lejlighed til at vise Radikalbegrebets Betydning for den theoretiske Kemis Udvikling; men dette kunde være sket fuldstændigere og bedre paa anden Maade, idet denne Fremgangsmaade har afskaaret Forfatteren fra at komme nærmere ind paa de forskjellige Radikalers forskjellige Funktioner, hvad der dog maa siges at være et væsentligt Moment af Opgaven. Derfor bliver hans Dom om den Betydning, Berzelius, Kolbe og Blomstrand paa den ene Side, Typetheoretikorne og Strukturkemikerne paa den anden Side have haft for den theoretiske Kemis Udvikling, heller ikke ganske retfærdig. Heller ikke Isomerierne mellem Alkoholradikalene faaer han Lejlighed til at komme ind paa, og det er besynderligt i denne Afhandling at savne Butlerows Navn. Endelig er det en Følge af Forfatterens Behandlingsmaade af Æmnet, at, med Undtagelse af Ammonium, de uorganiske Radikaler slet ikke komme paa Tale. Men til Trods for disse Mangler er der i denne Afhandling nedlagt et saa betydeligt Arbejde, Opgaven er behandlet med en saa stor Samvittighedsfuldhed, en saa øjensynlig Kjærlighed til Sagen og en saa oprigtig

Bestræbelse for at domme de stridige Meninger retfærdig imellem, at vi tro at kunne forsvare at indstille Forfatteren til Guldmedaillen.

Kjøbenhavn den 9de Marts 1889.

Julius Thomsen.

S. M. Jørgensen.

C. Christiansen.

De for Aaret 1888—89 udsatte Prisopgaver vare:

1. Theologi. Hvilke Fremskridt har den nytestamentlige Textkritik gjort i det 19de Aarhundrede? 2. Lovkyndighed. Der ønskes en Paavisning af de Betingelser, under hvilke obligatoriske kontraktmæssige Retsforhold, der foreligge til Paakjendelse ved en dansk Domstol, kunne eller skulle bedømmes efter fremmed Ret. 3. Statsvidenskab. At give en Fremstilling af de moderne Former for Exportpræmier og deres Betydning for Produktion og Omsætning. 4. Lægevidenskab. En Undersøgelse af Nyrens Udvikling hos Pattedyr fra det Trin, da de første Bowmanske Kapsler skulle dannes, indtil det Tidspunkt, da den voxne Tilstand er naaet. 5. Filosofi. Der ønskes en Undersøgelse af den religiøse Følelses psykologiske Natur og Udspring, og en paa denne Undersøgelses Resultat støttet Drøftelse af religiøse Antagelsers og religiøst Sindelags ethiske Betydning. 6. Historie. En kritisk Vurdering af Taines Værk om den franske Revolution. 7. Klassisk Filologi. Om Asklepios' Dyrkelse i Epidauros og Athen og de dertil hørende Monumenter. Exponatur de Aesculapii cultu Epidauri et Athenis et monumentis cum eo coniunctis. 8. Østerlandsk Filologi. At fremstille Læren for Betegnelsen af Verbets Tider og Maader i Arabisk og Hebraisk. 9. Nørdisk Filologi. Adelens Stilling til dansk Aandsliv og Literatur i Tiden mellem Reformationen og Enevælden. 10. Tydsk Filologi. De latinske Laaneord i Tydsk, ordnede efter de forskjellige Tidsperioder for deres Optagelse og forklarede med Hensyn til deres lydige Forhold. 11. Astronomi og Mathematik. I de for den theoretiske Astronomi vigtige Sætninger, som udtrykke Betingelserne for, at heliocentriske Steder, svarende til tre Tider, kunne tilhøre samme Himmellegemes Bane efter Keplers Love, og som bestemme et saadant Steds Koordinater til enhver Tid ved Koordinaterne til et fast Tidspunkt og ved disse Koordinaters første Differentialkvotienter med Hensyn til Tiden, f. Ex. $x = x_0 \varphi + \frac{dx_0}{dt_0} \psi$, indgaa to Funktioner φ og ψ , som begge afhænge af to Tider og af samme tre Parametre, der kunne vælges og sammenstilles paa forskjellige Maader. Der fordrer en omfattende Fremstilling i simpel Form af disse Funktioners Forhold til den theoretiske Astronomis andre Bestemmelser og af de Egenskaber, som udmærke φ og ψ og deres Differentialkvotienter med Hensyn baade til Tiderne og Parametrene. 12. Fysik og Kemi. Det er bekjendt, at en Blanding af en Vædske og et Pulver er til en vis Grad gjennemsigtig, naar Brydningsforholdene ere næsten lige store for begge; der ønskes nu en nærmere Undersøgelse heraf, navnlig med Hensyn til, hvorvidt man kan naa i denne Henseende, dels ved at vælge forskjellige Stoffer, dels ved at drive Pulveriseringen saavidt som muligt. 13. Naturhistorie. Ved et fyldigt Udvalg af Exempler, hentede fra de forskjelligste Familier, paavises der, hvilke Uligheder i Henseende til de vegetative og florale Skuds Udviklingstrin samt Oplagsnæringens Art og Plads der gjør sig gjældende hos vore indenlandske fleraarige Blomsterplanter under Vintertiden. Besvarelsen maa ledsages af de for Forstaaelsen og Bedømmelsen nødvendige Præparater og Tegninger.